

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра англійської мови та комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ »

2023 року

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Практика виробнича (мовна)

для студентів 4 курсу

спеціальності 032 «Історія та археологія»

освітнього рівня ПЕРШИЙ (бакалаврський)

освітня програма 032.00.02 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № 0705/дЗ
« <i>Ж</i> » (прізвище, ініціали)
20 <i>23</i> р.

Київ – 2023

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра англійської мови та комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Жильцов О.Б.

« 9 » вересня 2022 року

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Практика виробнича (мовна)

для студентів 4 курсу
спеціальності 032 «Історія та археологія»
освітнього рівня ПЕРШИЙ (бакалаврський)
освітня програма 032.00.02 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>1996/22</u>
<u>Жильцов</u> (прізвище, ініціали)
« <u>9</u> » <u>вересня</u> 20 <u>22</u>

Київ – 2022

Розробник: Шкарбан Інна Володимирівна, канд. філол. наук, доцент кафедри англійської мови та комунікації.

Викладач: Шкарбан Інна Володимирівна, канд. філол. наук, доцент кафедри англійської мови та комунікації.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри англійської мови та комунікації

Протокол № 1 від 2 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри Цапро Г.Ю.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ 5 вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми

Професор кафедри всесвітньої історії (д. істор. н., проф. Саган Г.В.)

Робочу програму перевірено «5» вересня 2022 р.

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи (Зверева М.А.)

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Цапро Г.Ю.), « 30 » 08 20 23 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__

Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин:	90	
Тривалість (у тижнях)	2	
Форма семестрового контролю	Звітна конференція (диференційований залік)	

1. Бази практики

Базою практики є Електронний навчальний курс ЕНК «Мовна практика» (4 курс, ІСТ, денна) <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=23231> (Розробник Шкарбан І.В.)

2. Мета та завдання

Мета – підготовка конкурентоспроможного фахівця, здатного виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності з використанням фахової терміносистеми і методологічних інструментів іноземною мовою в усному і писемному спілкуванні, застосовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних відповідно до потреб міжкультурного спілкування та професійної підготовки за фахом.

Завдання «Практики (виробничої) мовної» полягає у вдосконаленні у студентів **мовленнєвої іншомовної компетенції**: практичних знань, навичок та вмій опрацювання англomовних наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: реферативні бази даних, бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи, посилання на електронні ресурси та інші матеріали різного рівня складності з галузі історії; навичок здійснення інформативного дослідницького пошуку та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми, критичного усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах; представлення результатів дослідження у фаховому усному і писемному спілкуванні іноземною мовою.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 032.00.02 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія», затвердженої 24 вересня 2020 року (нова редакція), практика виробнича (мовна) забезпечує **формування таких загальних компетентностей**:

- **ЗК-5:** здатність спілкуватися іноземною мовою.
- **ЗК-8:** здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

3. Результати проходження практики

Відповідно до освітньо-професійної програми 032.00.02 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія», затвердженої 24 вересня 2020 року (нова редакція), практика виробнича (мовна) забезпечує оволодіння такими **програмовими результатами навчання**:

- **ПРН-2:** Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- **ПРН-13:** Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Перший тиждень	
Етап 1. Організаційний (підготовка до проведення практики) Участь в установчій конференції. Ознайомлення з базою практики (наставник, напрямок роботи), завданнями та вимогами до звітної документації. Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта.	8 год
Етап 2. Підбір англomовних джерел за обраною для дослідження темою. Опрацювання дібраних матеріалів.	40 год.
Другий тиждень	
Етап 3. Підготовка тез доповіді. Оформлення результатів практики у формі презентації.	40 год.
Етап 4. Звітний Участь у звітній конференції (виступ і обговорення).	2 год.
Усього	90 год.

5. Зміст практики

5.1. Особливості організації і проведення практики

Виробнича (мовна) практика розпочинається в Університеті з *установчої конференції студентів-практикантів*.

На конференції до відома студентів-практикантів доводять завдання практики, її зміст, форми та методи, обговорюють питання про підготовку й виконання роботи, підбір матеріалу, дають рекомендації з обліку документації та складання звітності, визначають обов'язки протягом всього періоду практики. Керівник від Університету обговорює зі студентами-практикантами умови оформлення звітної документації, її затвердження та отримання заліку за результатами практики.

Перший тиждень відведений для загального ознайомлення студентів із завданнями; участі в установчій конференції; планування своєї діяльності. Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта.

Студенти здійснюють пошук 15 англomовних джерел за обраною темою (монографії, статті, словники, підручники та посібники, авторитетні Інтернет-ресурси тощо) та виконують детальний аналіз. Робота має бути зроблена самостійно та одноосібно. Під час виконання роботи необхідно враховувати особливості української та англійської мов, підбирати найточніші слова-відповідники, терміни.

На другому тижні студенти готують презентацію у PowerPoint (англійською мовою) та тези виступу (англійською мовою) за результатами своєї роботи. Презентація є звітом про проходження практики. На слайдах варто зазначити: період проходження практики; основну інформацію про себе (ПІБ, курс, група, факультет, спеціальність) та керівника (ПІБ, посада, кафедра, Інститут, науковий ступінь); тему дослідження; результати своєї діяльності під час

практики; можливі труднощі, з якими довелося зіткнутися, та шляхи їх подолання; набуті знання та навички; підсумки.

Студенти перевіряють документацію з практики на предмет наявності помилок, а також на відповідність вимогам; оформлюють всі необхідні документи та подають їх керівнику; беруть участь у *звітній конференції* (виступ і обговорення англійською мовою). У виступі студент детально розкриває коротку інформацію щодо проходження практики, зазначену в презентації. Під час обговорення студенти коментують чужі виступи та слайди, ставлять питання та відповідають на них.

Термін проходження практики – 2 тижні з відривом від навчання.

5.2. Завдання для самостійної роботи студентів

1. Перший тиждень практики

Участь в установчій конференції, ознайомлення із завданнями практики, планування діяльності. Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта. Пошук 15 англійських джерел за темою свого дослідження. Підбір та опрацювання наукових джерел, написання доповіді на тему наукового дослідження.

2. Другий тиждень практики

Створення науково-дослідницького проекту за результатами своєї роботи. Підготовка презентації у PowerPoint (англійською мовою). Підготовка тез виступу (англійською мовою) на звітній конференції. Перевірка та оформлення всіх необхідних документів, подача їх своєму керівнику.

Участь у звітній конференції (виступ і обговорення англійською мовою).

5.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

Під час виробничої (мовної) практики **студент зобов'язаний:**

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики;
- проводити свою діяльність згідно з вимогами Статуту Університету, правилами внутрішнього розпорядку;
- виконувати розпорядження адміністрації Університету, викладачів, методистів, керівників практики;
- ретельно здійснювати передбачені програмою завдання;
- працювати самостійно;
- вчасно здавати керівнику документацію практики, оформлену відповідно до вимог;
- дотримуватися морально-етичних норм поведінки.

5.4. Обов'язки керівників практики від Університету

- забезпечувати умови для проходження практики;
- ознайомити студентів із метою, цілями, практичними завданнями;
- надавати роз'яснення щодо виконання завдань і підготовки документації;
- ознайомити з календарним графіком проходження практики;
- контролювати виконання студентами програми;
- перевірити звітну документацію студентів, виставити відповідні оцінки;
- дотримуватися морально-етичних норм поведінки.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид робіт/діяльності студента	Форма звітності	Макс. кількість балів за одиницю		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1	Участь в установчій конференції		1	1	1
2	Підбір англомовних джерел, спеціалізованих текстів	Список джерел в електронному вигляді	10	1	10
3	Переклад обраних спеціалізованих текстів	Переклад джерел в електронному вигляді	25	1	25
4	Презентація за опрацьованим матеріалом	Презентація в електронному вигляді	25	1	25
5	Виступ на звітній конференції. Участь в обговоренні		25	1	25
	Усього				86
	Максимальна кількість балів		86		
	Розрахунок коефіцієнта:		$86/100=0,86$ $K=0,86$		

6.2. Перелік звітної документації

Після закінчення терміну практики виробничої (мовної) студенти звітують про виконання програми та протягом трьох днів надають документацію керівникам, які перевіряють її та оцінюють.

Вся документація оформлюється за наступними вимогами: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5 пт, всі поля – 2 см, абзац – 1,25 см. Вирівнювання тексту – «за шириною», вирівнювання назви – «по центру».

Навчальні досягнення студентів за підсумками практики виробничої (мовної) оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок; розширення кількості підсумкових балів.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю вміщено в таблицю.

6.3. Система контролю та критерії оцінювання

Кількість балів за виконану студентом-практикантом роботу залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ ініціативність у діяльності;
- ✓ відповідність оформлення документації вимогам.

Основні критерії оцінки якості виконання завдань

- 1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно практикант зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно його викладено у похідному тексті; відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки тощо); наявність всього фактичного матеріалу (відсутність пропусків і скорочень);
- 2) дотримання практикантом відповідного стилю – у тексті перекладу стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу повинні відповідати оригіналу;
- 3) лексична та граматична правильність **виступу і обговорення англійською мовою** (врахування лексичних, граматичних та інших помилок);
- 4) самостійність виконання;
- 5) відповідність вимогам щодо оформлення.

Критерії оцінювання презентації

- 1) мова презентації – англійська;
- 2) відповідність темі дослідження;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) оформлення;
- 5) грамотність.

Критерії оцінювання виступу на звітній конференції

- 1) мова виступу – англійська;
- 2) відповідність темі дослідження;
- 3) повнота розкриття теми дослідження;
- 4) грамотність.

Критерії оцінювання участі в обговоренні

- 1) мова спілкування – англійська;
- 2) активність в обговоренні;
- 3) грамотність;
- 4) вміння чітко висловлювати свої думки;
- 5) доцільність питань, їхня відповідність темі;
- 6) повнота відповідей, їхнє узгодження з питаннями;
- 7) повага до опонента, підтримання офіційно-ділового тону дискусії.

	Загальні критерії, за якими оцінюються навчальні досягнення студентів
Високий рівень	студент продемонстрував повне та міцне знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявив здатність до творчого використання набутих знань та умінь, застосував не тільки рекомендовану, а й додаткову літературу та творчий підхід; чітко володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань. Оформлення самостійної роботи креативне, логічне та послідовне.
Досить високий	студент виявив повні, систематичні знання із дисципліни та вміння орієнтуватися в матеріалі, успішне виконання практичних завдань, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
Середній	студент виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність передбаченою навчальною програмою. Оформлення самостійної роботи логічне та послідовне.

Достатній	у роботі студента наявні помилки у виконанні завдань, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань, недоліки у оформленні роботи.
Незадовільний	студент виявив поверхову обізнаність матеріалу, передбаченого навчальною програмою; відповідь під час відтворення основного матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення, суттєві помилки у виконанні завдань.

Критерії оцінювання оформлення документації з практики

Студенти отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження практики. Оцінка виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю оформлення документації.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100-90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань / умінь / навичок, що вимагає повторного проходження

7. Рекомендовані джерела

Основні

1. Бочан П. Іноземні джерела про історію України. *Питання історії України*. 2010. Т. 13. С. 24-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Piu_2010_13_5
2. Історичне джерелознавство: підручник / Авт.: Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко, Б. І. Корольов, М. Г. Палієнко; Гол. ред. С. В. Головка. К.: Либідь, 2002. 488 с. ISBN 966-06-0261-8. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-171.html>
3. American Historical Review. Volume 127. Issue 2, June 2022. Oxford Academic. URL: <https://academic.oup.com/ahr/issue>
4. Archaeological Dialogues. Volume 29. Issue 1, June 2022. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/S1380203822000204> URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/archaeological-dialogues>
5. ORIENS ALITER. Journal for Culture and History of the Central and Eastern Europe. Department of East European Studies, Faculty of Arts, Charles University, 2018. 80 p.

Додаткові

1. An Exercise on Using Primary Sources in the History of American Foreign Relations. URL: <https://shafr.org/teaching/exercise-using-primary-sources-history-american-foreign-relations>
2. Harold Mock. International History Sources. URL: <http://haroldmock.org/international-history-sources>
3. Woźny, J. Archeology as a Metaphor in Contemporary Culture. *Qualitative Sociology Review*, 17(1), 28–38. 2021. URL: <https://doi.org/10.18778/1733-8077.17.1.3>

Електронні ресурси

1. Foreign Languages: Find Primary Sources. URL: <https://libguides.ecu.edu/c.php?g=17292&p=96552>
2. Guide to Newspapers and Newspaper Indexes. URL: <https://guides.library.harvard.edu/news/foreign>

ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої (мовної) практики

Студента(ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

курс _____

група _____

спеціальність _____
(шифр, назва)

керівник _____

Київ-2022

ДОКУМЕНТАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ (МОВНОЇ) ПРАКТИКИ

1. Перелік знайдених англомовних джерел за темою свого дослідження. Подається в алфавітному порядку. Оформлюється відповідно до чинних бібліографічних вимог (правил оформлення списку літератури).
2. Письмовий переклад фрагмента англомовного джерела із зазначенням тексту оригіналу та посиланням на оригінал.
3. Презентація результатів в PowerPoint за опрацьованим матеріалом, в якій зазначено:
  - короткі відомості про студента і його керівника;
  - тему бакалаврської роботи;
  - період проходження практики;
  - опис діяльності студента під час практики;
  - отримані результати;
  - можливі труднощі, з якими довелося зіткнутися, та шляхи їх подолання;
  - набуті знання, вміння та навички (у т.ч. поповнення свого лексичного запасу(професійного));
  - висновки.

Вся документація оформлюється за наступними вимогами: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5 пт, всі поля – 2 см, абзац – 1,25 см. Вирівнювання тексту – «за шириною», вирівнювання назви – «по центру».

Зразок

ПІБ студента

Перелік англomовних джерел

1. ...

2. ...

...

Переклад фрагмента джерела

Автор і назва джерела

Посилання на джерело

Текст оригіналу

Текст перекладу